

INFOSÕJAS OSALEVA INIMESE ABC

Raporteeri vaenulikust/rumalast valeinfost ja blokeeri see.

Lisaks ühine teistega, et raporteerijaid oleks rohkem.

Raporteerimine Facebooki näitel: vajuta postituse paremas ülaservas kolmele punktile ja vali „teata postitusest“.

Võimenda ja toeta usaldusväärseid hääli. Sa ei pea tingimata ise uut sisu looma ja kõike kommenteerima. Postitust jagades lisa siiski väike selgitus.

Kui kritiseerid, lisa kritiseeritud infost kuvatõmmis, mitte link, vastasel juhul jõuab veel rohkem inimesi ebasobiva info juurde.

Jaga originaalpostitust, mitte ära kopeeri seda oma kontole, nii on teistel lihtsam algallikat kontrollida.

Ära trolli. Ära ole suheldes kõrk ega läbivalt sarkastiline.

Ära lase netitrollil end kaasa haarata!

Mida rohkem reaktsioone lausrumal kommentaar või postitus saab, seda tähtsamale kohale infovoos algoritmid selle tõstavad. Ka siis, kui ütled „see on loll jutt“, saab postitus hoogu juurde.

Kuidas tunda ära trolli? Tihti on tal värskest loodud konto, imelik nimi ja profiilipilt. Ta kirjutab polariseerivaid ja ässitavaid kommentaare ning kasutab ära inimeste tugevaid tundeid, et külvata segadust ja saada tähelepanu.

Õpi, kuidas kontrollida fotode ja videote tausta ning päritolu.

Lihtsaim nipp: kasuta Google'i pildidiotsingut. Leia lehe www.google.com paremast ülaservast „Images“. Vajuta fotoaparaadi ikoonile, et foto üles laadida, või lisa foto link. Nüüd näed, mis kontekstis on sama pilti varem kasutatud.

Jälgi ja usalda eksperte, professionaalseid ajakirjanikke.

Säilita siiski kriitikameel – nemadki võivad hoogu sattuda ja mõnikord eksida.

Ära jaga infot, mis võib päris lahingutes osalevad inimesed ohtu seada.

Mingi osa info teadlik kinnihoidmine käib taktikaliselt sõja juurde, nagu ka heidutusinfo. Sel, et kogu teavet laialt ei jagata, on oma põhjus.

Tee infomäsus pause. Loe raamatuid, lase mõtetel mujale minna, ole koos enda jaoks tähtsate inimestega. Eemaldu täielikult.

Toeta ja väärtusta vaba ajakirjandust.

Arenda iseenda meedia- ja infopädevusi, need on selle sajandi baastadmised ja -oskused!

Ole andestav ning jaga oma teadmisi, tihti ei levitata valeinfot meelega.

Infot aitasid koondada

Maria Murumaa-Mengel
Diana Poudel
Piret Rospu
Pille Runnel
Simmo Saar
Tuuli Velling